

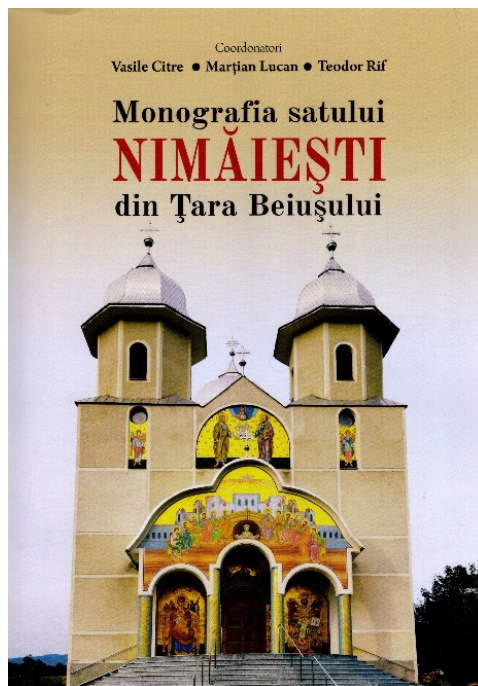
M U Z E U L Ț Ă R I I C R I Ș U R I L O R

CRISIA

LIV

O R A D E A • 2 0 2 4

Apariția unei monografii în peisajul științific este întotdeauna binevenită, dar când este vorba de locul copilăriei, aceasta capătă o conotație aparte. De fapt, în emoționantul „cuvânt înainte”, cel care a avut această inițiativă lăudabilă, ing. Vasile Citre, mărturisea că „profundul respect față de înaintași” l-a determinat să lase și urmașilor mărturie despre frumusețea, valoarea și trecutul impresionant a localității din Țara Beiușului. Acesta remarca cât de actuală este și în cazul Nimăieștiului afirmația lui Lucian Blaga despre satul său natal „așezat înadins în jurul bisericii și al cimitirului, adică în jurul lui Dumnezeu și al morților”. Probabil acesta a fost motivul alegerii celor două fotografii de copertă, noua biserică, locul de întâlnire al credincioșilor, așezată în față, iar monumentul funerar, dedicat eroilor care și-au pierdut viața în cele două conflagrații mondiale, pe coperta posterioară.

Monografia satului Nimăiești din Țara Beiușului este o lucrare monumentală, ea având la bază o temeinică documentare realizată de cei doi autori principali ai lucrării, prof. dr. Marțian Lucan, și prof. Teodor Rif, fii ai satului, legați sufletește de aceste locuri și dornici să lase urmașilor o lucrare de referință. Celor doi autori principali li se adaugă prof. dr. Andrei Indrieș, care s-a ocupat de aspectele ce țin de geografia localității, și prof. Ion Dărăbăneanu, care a scris despre flora și fauna acestor locuri, cooptarea celor doi autori ai monografiei datorându-se faptului că ambii sunt conectați la aceste meleaguri, prof. Indrieș activând ca profesor de geografie în anii '80 ai veacului trecut la școala gimnazială din Curățele, iar prof. Dărăbăneanu prin tatăl domniei sale, care, de asemenea, a predat la școala amintită.

Afirmam că prezenta monografie, care însumează 834 de pagini, este una extrem de documentată, autorii cercetând o mare varietate de arhive la nivel local, județean și național. De asemenea, au consultat numeroase lucrări de specialitate, după cum se poate constata din bibliografia consemnată la sfârșitul volumului. Au reușit, astfel, să scoată la iveală o multitudine de documente inedite, pe care le-au prezentat și analizat critic, sporind valoarea științifică a lucrării.

Monografia este structurată în opt mari capitole, și anume: *Geografia localității Nimăiești (Bihor)*; *Istoria Nimăieștiului din preistorie până în contemporaneitate*; *Demografie istorică (populația)*; *Viața religioasă pe meleagurile Nimăieștiului*; *Invățăământul*; *Viața economică a Nimăieștiului de la atestare (1552) până în zilele noastre*; *Nimăiești – studiu etnografic* și *Transporturile*. Acestea sunt împărțite în mai multe subcapitole, din care reiese tratarea în detaliu a

varietaților aspecte ce țin de marile teme abordate: relieful, clima, hidrografia, flora și fauna zonei satului Nimăiești, ecosistemele naturale, ecosisteme antropizate, solurile și modul lor de utilizare, istoria acestor meleaguri din cele mai vechi timpuri, atestarea documentară din 1552, denumirile sub care a fost cunoscut satul – de la Vajdafalva la Nimăiești –, cele două războaie mondiale și repercusiunile asupra locuitorilor, instaurarea comunismului sau rezistența anticomunistă. Un capitol consistent este cel privitor la populație, cu aspecte interesante privind evoluția numerică a acesteia pe o perioadă cuprinsă între 1552 și 2017, sporul demografic, densitatea și structura populației pe grupe de vârstă, sexe, structură etnică, profesională, religioasă, onomastica veche și actuală, etimologia numelor de familie, toponimia actuală, conscrierile privind componența familiilor în intervalul 1881-1952, precum și fondul actual de locuințe, ilustrat prin fotografii color. Al patrulea capitol este dedicat vieții religioase, este amintită prima biserică, din lemn, edificată în 1724, care azi adăpostește credincioșii din Saca, a doua, din piatră, cu hramul Pogorârea Duhului Sfânt, terminată în 1883, după cum apare pe turnul bisericii, și noul lăcaș de cult, recent sfințit, a cărui construcție a demarat în 1998, ridicarea ei făcându-se din donațiile localnicilor, dar și prin fonduri obținute de la autoritățile locale și județene, cât și din mediul privat. Sunt consemnați preoții parohi ai Nimăieștiului în perioada 1569-2020, cât și însemnările de pe cărțile de cult. Învățămintul a beneficiat de o atenție specială, existând evidențe pentru elevii înscriși la școala din Nimăiești începând cu debutul secolului XX, dar a fost prezentat și corpul profesoral, mai exact învățătorii și educatoarele care au activat în Nimăiești între 1752-2010, cât și elita intelectuală, premianții sau absolvenții de studii liceale, universitare sau de doctorat.

În ceea ce privește viața economică, este evidențiată importanța cadrului natural, dar și a conjuncturii politice, fiind analizate agricultura, industria, comerțul și serviciile, iar la final sunt oferite detalii despre ceea ce a însemnat în perioada comunistă „abatorul” din Nimăiești. Studiul etnografic cuprinde aspecte ale culturii materiale și spirituale, precum gospodăria țărănească, portul popular, ocupațiile specifice locuitorilor satului – opincari și bitușari –, agricultura și creșterea animalelor, pomicultura sau viticultura, morărit, lemnărit, fierărit. Sunt bine articulate aspectele ce țin de obiceiurile de peste an, de ritualurile la sărbătorile creștine, de atitudinile și preceptele în fața vieții și a morții. Lucrarea se încheie cu *Nimăieștiul în diferite ipostaze*, ilustrat prin fotografii din diverse zone și prezentând variate aspecte, un rezumat în limba engleză, concluzii, trei anexe documentare (Tabele cu nașcuții din Nimăiești în perioada 1825-1891; Tabele cu căsătoriile din Nimăiești în perioada 1852-1853; Tabele cu decedații din Nimăiești în perioada 1825-1911), date biografice ale coordonatorilor și autorilor, precum și o bogată bibliografie.

Din consultarea cu atenție a celor opt capitole, constatăm o tratare aproape exhaustivă a unor tematici, încadrarea lor într-un context mai amplu, corelarea lor cu alte evenimente importante desfășurate în proximitate, totul într-o manieră cursivă, ușor de parcurs. Coordonatorii merită toate felicitările noastre pentru perseverența de care au dat dovadă în căutarea surselor inedite, în selectarea și traducerea acestora, precum și în sistematizarea materialului documentar pentru a-l face cât mai accesibil publicului larg, nu numai specialiștilor. De remarcat și numărul mare al celor care au contribuit cu informații și fotografii din colecțiile personale, aducându-și prinosul la reușita acestui demers științific. Autorii recunosc că ar mai fi fost unele aspecte de aprofundat, dar doresc să le lase pe seama generațiilor viitoare.

Volumul, apărut după un travaliu de opt ani, rezultat al unei intense munci de echipă, dorește să ofere un prilej de aducere-aminte tuturor celor legați de aceste meleaguri, dar și un instrument de lucru util cercetătorilor care se vor apleca spre studierea istoriei acestui sat din Țara Beiușului. Îmi exprim speranța că cititorii vor aprecia cum se cuvine strădania autorilor monografiei și a finanțatorului, de a lăsa moștenire posterității o lucrare trainică, care va dăinui peste veacuri.